ISSN 2078–4333. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2017. Випуск 42. С. 107–116
Visnyk of the Lviv University. Series International Relations. 2017. Issue 42. P. 107–116

УДК 327(4):341.222(477:438)]”1991/2017”

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО КОРДОНУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Наталія Папіш, Олександра Федунь

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел.: (032)239-46-56,
e-mail: papish_n@yahoo.com, fedun_lesya@yahoo.com

Розглянуто особливості функціонування українсько-польського кордону від проголошення незалежності України до ратифікації Угоди про асоціацію з ЄС. Визначено періоди, упродовж яких спостерігалася різна динаміка та співвідношення функцій українсько-польського кордону в контексті розвитку відносин, партнерства і співробітництва України з ЄС. У період спрощеного перетину державного кордону (1991–2003) домінуючою була його фільтраційна функція. Після вступу Польщі до ЄС розпочався період східного кордону Європейського Союзу (2004–2017). Посилилась бар’єрна функція кордону. Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, запровадження між ними безвізового режиму 11 червня 2017 р. розпочався сучасний період функціонування українсько-польського кордону, зросла роль його контактної функції.

***Ключові слова*:** українсько-польський кордон; функції державного кордону; європейська інтеграція.

Для України питання формування, розвитку та функціонування національно-державних кордонів завжди були пріоритетними у державному будівництві. Окрім того, власне факт національно-визвольної боротьби був тісно пов’язаний із просторово-територіальною проблематикою. Проголошення незалежності України та здобуття міжнародно-політичного визнання, з одного боку, сприяло безперешкодному утвердженню нашої держави у просторових межах колишньої УРСР, а з іншого – зумовило потребу істотних трансформацій функціональної складової її кордонів. Супутніми явищами виявились завершення холодної війни та ліквідація так званої «залізної завіси», активізація співробітництва України з державами Центральної та Східної Європи, приєднання значної частини з них до Організації Північно-Атлантичного договору (North Atlantic Treaty Organization, NATO) та їхня інтеграція з Європейським Союзом (ЄС), а також прийняття Україною курсу на євроінтеграцію.

Далекосяжні політичні зрушення у Центральній та Східній Європі (зокрема, «злам» усталених під час міжблокового протистояння форм функціонування міждержавних кордонів та їхня подальша еволюція) викликали значне зацікавлення в академічних колах через безпосередній зв’язок зі становленням новітньої системи міжнародних відносин. Не залишилася поза увагою й проблематика українсько-польського прикордоння та українсько-польського кордону, яка, обтяжена історичними рудиментами, розвивалася здебільшого у рамках історичного дискурсу.

© Папіш Наталія, Федунь Олександра, 2017

Однак питання функціонування українсько-польського кордону вимагають комплексного наукового дослідження, що зумовлюється сучасним станом двостороннього співробітництва нашої держави з Республікою Польща (РП), а також реалізацією Угоди про асоціацію України з ЄС.

Серед сучасних вітчизняних дослідників, праці яких присвячені питанням української державної території та її кордонів, можна виокремити В. Боєчко, О. Бойка, О. Ганжу, Б. Гудя, М. Дністрянського, Г. Єфіменка, Ф. Заставного, Б. Захарчука, Є. Кіш, І. Козловського, Г. Кульчицького, О. Кучика, М. Литвина, Н. Мікулу, В. Сергійчука, О. Шаблія та ін. Правові аспекти функціонування державного кордону України проаналізовано у працях А. Бондар, А. Буряк, В. Войтенко, М. Дмитрієнко, Т. Цимбалістого та ін.

З-поміж сучасних польських науковців українсько-польські відносини та проблематику кордону досліджують Г. Домінічак, П. Еберхардт, Б. Кавалко, А. Куклінський, А. Міщук, А. Морачевська, Т. Ольшанський, Т. Отремба, З. Рикель, М. Ростішевський, Г. Сімек, Б. Сурмач, А. Чубинський та ін.

Незважаючи на значну кількість досліджень різних аспектів становлення та розвитку українсько-польського кордону у вітчизняному і зарубіжному науковому дискурсах, динаміка його функціонування у контексті європейської інтеграції вивчена недостатньо.

Лінію державного кордону між Україною та Польщею остаточно визначили 1951 р. після підписання договору про обмін ділянками державних територій, в основу якого покладений принцип еквівалентного обміну – «кілометр на кілометр». Упродовж радянського періоду українсько-польський кордон виконував бар'єрну функцію, був максимально непроникний і став частиною так званої «залізної завіси», яка упродовж 40 років майже повністю обмежувала рух людей та товарів через державний кордон.

Проте після проголошення незалежності України та встановлення дипломатичних відносин із Європейським Союзом ситуація докорінно змінилася: зросла роль державного кордону у зв'язку з євроінтеграційним курсом нашої країни та розширенням ЄС на схід, розроблена нова стратегія його розвитку. Від 1991 р. до сьогодення можна виокремити три історичні періоди, під час яких відносини України з ЄС та Польщею через історичні, політичні, геополітичні, економічні, соціальні, етнокультурні та інші чинники мали різну динаміку, відрізнялися інтенсивністю, послідовністю та змістовим наповненням, а українсько-польський кордон виконував різні функції, зокрема: бар'єрну, контактну, фільтраційну та регулювальну.

Нами визначено такі періоди, упродовж яких спостерігалася різна динаміка та співвідношення функцій українсько-польського кордону в контексті розвитку відносин, партнерства і співробітництва України з ЄС:

- – період спрощеного перетину державного кордону (1991–2003);
- – період східного кордону Європейського Союзу (2004–2017);
- – період безвізового режиму між Україною та ЄС (від 11 червня 2017 р.).

Перший період спрощеного перетину кордону розпочався після прийняття 16 липня 1990 р. Верховною Радою Української РСР Декларації про державний

суверенітет та проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Тоді змінився міжнародно-правовий статус державних кордонів України, в тому числі українсько-польського, який став відкритішим для руху людей і товарів в обох напрямах. У цей період домінувала фільтраційна функція кордону.

Україна досягла значних успіхів у налагодженні добросусідських відносин та розвитку партнерства і співробітництва з РП. Упродовж 1990-х років між сторонами сформовано договірно-правову базу, основи якої заклали «Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво» (травень, 1992) [2] та Декларація «До злагоди та єднання» (травень, 1997), а також підписано низку двосторонніх міжнародних угод, у тому числі про правовий режим українсько-польського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань, про передачу і прийом осіб через спільний державний кордон, розбудову його інфраструктури, міжнародні автомобільні перевезення, залізничне сполучення через державний кордон, співробітництво і взаємодопомогу у митних справах та під час здійснення контролю осіб, товарів і транспортних засобів, умови поїздок громадян тощо.

У цей період перетин кордону між Україною та Польщею був максимально спрощений, функціонував у двосторонньому безвізовому режимі згідно з Угодою між Урядом України і Урядом Республіки Польща про умови поїздок громадян (1996). Такий режим функціонування кордону сприяв розвитку торговельних, економічних, культурних та інших відносин на офіційному рівні та зв'язків між пересічними громадянами країн-сусідів.

З 1990-х років налагоджено та динамічно розвивалося транскордонне співробітництво між Україною та Польщею. Цьому сприяли підписана у травні 1993 р. між Урядом Республіки Польща та Урядом України Угода про міжрегіональне співробітництво, а також інституалізація транскордонних відносин між державами-сусідами у рамках реалізації регіональної політики ЄС. У прикордонних регіонах для стимулювання економічного розвитку були створені та почали функціонувати вільні економічні зони, Асоціація «Карпатський єврорегіон» (1993) та єврорегіон «Буг» (1995). Єврорегіони за фінансової та технічної допомоги Євросоюзу (програми TACIS, PHARE, CBS, INTERREG) сприяли розбудові інфраструктури на кордоні України та РП, економічному розвиткові прикордонних територій, покращенню екологічного стану транскордонних регіонів, пожвавленню контактів між підприємцями та пересічними громадянами держав, широкому обміну досвідом та інформацією між сторонами.

Значно зросли міграційні та товарні потоки через українсько-польський кордон. Упродовж 2001–2003 рр. частка українських мігрантів у Польщу коливалась від 10,4 % до 9,3 %, що вважали найбільшим показником серед пострадянських країн [14, с. 155].

Отже, спрощений перетин кордону, позитивна динаміка транскордонного та міжрегіонального українсько-польського співробітництва у цей період сприяли подоланню диспропорцій соціально-економічного та адміністративного

розвитку територій, покращенню стану інфраструктури по обидва боки кордону, а також зростанню руху людей, товарів і послуг через державний кордон.

У контексті розширення Європейського Союзу на схід і вступу до нього Польщі 1 травня 2004 р. розпочався новий період функціонування українсько-польського кордону. Кордон між Україною та Польщею почали трактувати не лише як політичний кордон між двома державами-сусідами, а й як східний кордон Європейського Союзу. Деякі закордонні дослідники, наприклад, М. Фуше, називали його також зовнішньою межею політичної безпеки Європи [13]. З одного боку, Україна отримала переваги у своєму макрополітико-географічному положенні, оскільки територіально безпосередньо наблизилася до Європейського Союзу. З іншого боку, кордон став більш закритим, ускладнилася процедура його перетину для громадян України. Згідно з Угодою між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про умови поїздок громадян, підписаною у липні 2003 р., для українців встановлено візовий режим перетину кордону. Україна, зі свого боку, не запровадила аналогічних правил перетину українського кордону для громадян країн-членів ЄС.

За даними Головного Командування прикордонної служби Республіки Польща, упродовж січня – травня 2004 р., порівняно з аналогічним періодом 2003 р., кількість приїжджих до Польщі з України зменшилась на 16,2 % (у той час як з Росії – на 6,6 %, з Білорусі – на 14 %). Головною причиною зниження кількості приїжджих до Польщі з країн Східної Європи визнано запровадження візового режиму [11].

Після приєднання низки країн Центрально-Східної Європи, у тому числі Польщі, до Шенгенської угоди у грудні 2007 р. умови перетину українсько-польського кордону стали ще жорсткішими. Для громадян України існують різні види платних віз, залежно від причин і термінів виїзду за кордон. За принципом дії розрізняють візи: транзитні (категорії «А» і «В»), що регулюють перебування у межах території країни шенгенської зони; категорії «С» – дають право перебувати в країні упродовж певного терміну і здійснювати поїздки по всій території шенгенської зони; категорії «D» – «національна» довготермінова – дає право перебувати тільки на території країни і право транзитного проїзду територією інших країн шенгенської зони [15, с. 120].

За час введення шенгенських віз кількість українців, що відвідали Польщу, скоротилась майже вдвічі. Це негативно відобразилося на прикордонних економічних і культурних зв’язках обох країн. Такий стан речей значною мірою відобразився на активності малого та середнього бізнесу прикордонних регіонів. Істотно скоротились маятникові міграції населення. Зокрема, невдоволення української сторони проявлялось стихійними бунтами автоперевізників на кордоні, щоразу частіше лунали вимоги щодо запровадження українських віз для громадян країн-членів ЄС.

Зовсім інша ситуація склалася з перетином українсько-польського державного кордону громадянами Польщі. Після вступу Польщі до шенгенської зони спостерігалася позитивна динаміка перетину українсько-польського

кордону польськими громадянами: 4 430 140 осіб в'їхало до України 2007 р. та 5 242 980 осіб – 2008 р. Однак з 2009 р. кількість приїжджих в Україну громадян Польщі зменшилась, що пов'язано, найімовірніше, з економічною кризою. Дещо збільшилась кількість поляків, які виїхали в Україну з метою працевлаштування та на постійне проживання. Протягом кількох років спостерігалося зменшення кількості громадян Польщі, які перетнули українсько-польський державний кордон (2010 р. – 2 089 647 осіб, 2011 р. – 1 720 104 осіб, 2012 р. – 1 404 086 осіб) [8].

Отже, запровадження візового режиму мало як негативні, так і позитивні наслідки для обох сторін. Зокрема, спричинило певне обмеження міжрегіональних і транскордонних зв'язків, зниження торговельної активності, руху осіб, товарів і послуг, проте поступово сприяло реструктуризації та розвитку українських підприємств, створенню нових робочих місць і, відповідно, зниженню рівня безробіття в Україні.

На наполегливі прохання української сторони Польща запровадила безвізовий режим для українців, які проживають у 50-кілометровій прикордонній зоні, проте на вимогу Європейської Комісії Польща скоротила з часом прикордонну безвізову смугу до 30 км. Договір між Україною та Польщею про малий прикордонний рух, що вступив у дію 1 липня 2009 р., передбачає безвізовий перетин кордону. Головна мета запровадження малого прикордонного руху – посилити культурну співпрацю між прикордонними регіонами України та Польщі. Спрощений перетин кордону дає змогу без перешкод відвідувати родичів, спільно організовувати мистецькі акції тощо. Перманентно між Україною та Польщею відбуваються переговори щодо розширення зони малого прикордонного руху до 50 км.

У лютому 2014 р. після перемоги Революції гідності Україна остаточно визначила свій зовнішньополітичний курс на європейську інтеграцію. Ці події вплинули і на функціонування українсько-польського державного кордону. В Угоді про Асоціацію між Україною та ЄС, підписаній 27 червня 2014 р., серед цілей політичного діалогу зазначено сприяння принципам незалежності, суверенітету, територіальної цілісності й непорушності кордонів. Наслідком підписання Угоди стала можливість отримання Україною безвізового режиму з Євросоюзом [12].

Для отримання безвізового режиму короткострокових поїздок Україна зобов'язалась провести низку реформ у різних сферах, таких як управління кордонами, безпека документів, міграційна політика, громадський порядок та ін.

З метою реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону та запровадження європейських стандартів інтегрованого управління кордонами 28 жовтня 2015 р. Розпорядженням Кабінету Міністрів України схвалено Концепцію інтегрованого управління кордонами, що передбачає [4]:

- координацію діяльності компетентних державних органів із забезпечення безпеки і відкритості державного кордону;

- забезпечення охорони державного кордону, пропуску в установленому порядку через державний кордон осіб, транспортних засобів і товарів,

провадження інформаційної та оперативно-розшукової діяльності, проведення аналізу ризиків та оперативно-розшукової діяльності, проведення аналізу ризиків та здійснення запобіжних заходів;

- провадження суб'єктами інтегрованого управління кордонами діяльності із запобігання, виявлення, розкриття (розслідування) транскордонних злочинів;
- створення чотирирівневої системи контролю за в'їздом та перебуванням в Україні іноземців та осіб без громадянства;
- забезпечення міжнародного, прикордонного та міжвідомчого співробітництва.

Реалізація цієї концепції, розрахованої на період до 2020 р., забезпечить інтеграцію України до сучасної узгодженої та скоординованої системи управління кордонами в ЄС та, відповідно, сприятиме покращенню якості послуг у спільних пунктах пропуску (ПП) та скороченню часу прикордонного контролю.

Упродовж багатьох років актуальною проблемою залишається недостатня кількість ПП на українсько-польському кордоні. Цей показник найнижчий, порівняно з іншими державами-сусідами РП. Наприклад, у той час, коли Польща не входила до ЄС, на польсько-німецькому кордоні функціонувало 48 автомобільно-пішохідних пунктів пропуску, а в України з Польщею – лише 8, хоча протяжність кордонів є приблизно однаковою.

На українсько-польському кордоні діють 12 ПП, з них 8 автомобільних (Ягодин – Дорохуськ, Устилуг – Зосин, Угринів – Долгобичів, Рава-Руська – Гребенне, Краковець – Корчова, Шегині – Медика, Смільниця – Кросценко, Грушів – Будомєж) і 6 залізничних (Устилуг – Зосин, Угринів – Долгобичів, Рава-Руська – Гребенне, Краковець – Корчова, Шегині – Медика, Смільниця – Кросценко, Грушів – Будомєж). Така кількість пунктів пропуску недостатня, оскільки відстань між ними становить приблизно 66,5 км, а за європейськими нормами, пункти пропуску необхідно розташовувати на відстані не більше, як 20 км один від одного. Відповідно, надмірна відстань між ПП негативно впливає на їхню пропускну спроможність і створює величезні черги на кордоні. Окрім того, у Закарпатській області немає жодного ПП із Польщею. Проблемою є також незадовільний технічний стан під'їзних шляхів до пунктів пропуску, передусім до Смільниці та Грушева [5, с. 104–105].

У Державній програмі розвитку транскордонного співробітництва, затвердженій Кабінетом Міністрів України на 2016–2020 рр., визначено пріоритетні напрями та основні завдання транскордонного співробітництва, форми та механізми реалізації, обсяги та джерела фінансування, а також передбачено впровадження 25-ти проектів транскордонного співробітництва, які спрямовані на розвиток інфраструктури, прикордонних регіонів України, охорону навколишнього середовища.

Згідно з цією програмою, у Турківському районі Львівської області розпочато будівництво ПП Боберка – Журавин. Протяжність кордону з Польщею на ділянці Турківського району Львівської області становить 65,6 км. Сьогодні це

єдиний із прикордонних районів Львівської області, на території якого відсутній пункт пропуску через державний кордон. Головною метою проекту є облаштування прикордонного ПП Боберка – Журавин (березень 2016 р. – жовтень 2018 р.), у результаті якого буде зменшено територіальні диспропорції прикордонних районів області та покращено економічний, соціальний та екологічний рівень розвитку Турківського району. На це з держбюджету передбачено 482 млн грн. Також у перспективних планах – будівництво ПП Угнів – Диниска у Сокальському районі Львівщини. Окрім того, 10,2 млн грн виділять на підвищення якості надання митних послуг у пункті пропуску Краковець – Корчова.

До 2020 р. планують створити функціональний модуль «фільтр пункту пропуску» в міжнародному ПП Рава-Руська, надання обладнання і засобів пунктам пропуску у Краківці, Шегинях та Ягодині (2213,7 тис. євро) [7].

Заплановано будівництво ще одного пункту пропуску поблизу Перемишля. Дорога пролягатиме через українські Нижанковичі і простягатиметься у напрямі до міста Добромиль (Старосамбірський р-н). Кошти на будівництво у бюджет вже закладені, а роботи розпочнуть 2018 р. Контрольно-пропускний пункт Мальговиці – Нижанковичі призначатиметься не тільки для транспортних засобів, загальна вага яких не перевищує 3,5 тонни, а й для пішохідного руху. Для цього облаштують усю необхідну прикордонну інфраструктуру, що даватиме змогу розвантажити ПП Шегині – Медика, де пішохідний рух через кордон користується значною популярністю. У планах – побудова ще одного пункту пропуску – на півночі Волині [6].

Упродовж 2018–2019 рр. заплановано розширити прикордонний ПП Рава-Руська – Гребенне з метою організації там пішохідного та велосипедного руху. Інвестиція коштуватиме 12 млн злотих, з яких 10,8 млн злотих фінансування надійте з програми Польща – Білорусь – Україна, а 1,2 млн злотих – з бюджету Люблінського воєводства. Окрім того, щоб розвантажити наявні прикордонні пункти пропуску, необхідно відновити залізничне сполучення Рава-Руська – Гребенне, яке припинили 2005 р.

Значну технічну та фінансову допомогу, у тому числі для розбудови прикордонної та митної інфраструктури, облаштування під'їзних шляхів, інформаційного забезпечення ПП надає Україні Європейський Союз. На сучасному етапі пройшли державну реєстрацію та реалізуються майже 200 проектів технічної допомоги ЄС на загальну суму близько 262,7 млн євро. Також діє п'ять програм секторальної бюджетної підтримки ЄС на загальну суму 244 млн євро, з яких 66 млн євро надано для реалізації політики управління кордонами в Україні (термін впровадження програми 31.10.2011–31.10.2017 рр.) [3].

Фінансову допомогу нашій державі для розвитку та модернізації прикордонної інфраструктури надає і РП. Зокрема, у вересні 2015 р. Україна та Польща уклали міжурядову угоду про надання кредиту у розмірі 100 млн євро на покращення стану прикордонних доріг та митного сполучення.

На початку жовтня 2016 р. Верховна Рада ухвалила відповідний закон щодо розподілу кредиту Республіки Польща: 68 млн євро витратять на ремонт доріг, 25 млн євро – для Державної фіскальної служби і митниці, 7 млн євро – для Державної прикордонної служби [9].

Новий період функціонального розвитку українсько-польського кордону розпочався від запровадження 11 червня 2017 р. безвізового режиму між Україною та ЄС. Це, з одного боку, робить українсько-польський кордон відкритішим і сприяє зростанню туристичних потоків та розширенню зв'язків у різних сферах, а з іншого – створює додаткові навантаження на діючі пункти пропуску, що вимагає нових підходів до вирішення проблем вдосконалення режиму прикордонного контролю та збільшення кількості ПП.

За умовами безвізового режиму українці можуть перебувати на території Шенгенської зони до 90 днів протягом кожних 180 днів за наявності біометричного паспорта, відповідних документів, які підтверджують мету поїздки та місце проживання, достатньої суми грошей та медичного страхування.

За даними польських прикордонників, 11 червня (тобто у перший день дії безвізу) українсько-польський кордон перетнуло 2 725 громадян України у рамках безвізового руху. Водночас на підставі візи кордон перетнуло 19 826 осіб, а в рамках малого прикордонного руху – 7 035 громадян України [10].

За інформацією Державної прикордонної служби України, від початку дії безвізового режиму між нашою державою та ЄС до серпня 2017 р. правом в'їзду без віз скористалося 162 тис. українців, відмовлено у в'їзді 55-м громадянам, з яких 18 – перевершили термін перебування, 37 – не довели мету поїздки [1]. На перспективу цей показник невпинно зростатиме, що матиме свої плюси та мінуси. Аналізуючи сучасну ситуацію, можна стверджувати, що запровадження безвізового режиму розширює можливості громадян України не лише подорожувати, а й навчатися та працювати у країнах Європи. Проте еміграція економічно активного населення з України за умови подальшого зволікання з проведенням необхідних реформ загострюватиме відчутну вже сьогодні проблему на вітчизняному ринку праці – брак кваліфікованого працересурсного потенціалу та ін.

Отже, у контексті поглиблення інтеграційних процесів у Європі динамічно зростає роль, змінюється стратегія розвитку та функції українсько-польського кордону, поступово збільшується його пропускна здатність, що має важливе значення для розширення міждержавного, міжрегіонального та транскордонного співробітництва. Проте ефективне функціонування державного кордону стримує низка актуальних проблем, зокрема: недостатня кількість ПП через державний кордон України з РП, незадовільний транспортно-експлуатаційний стан під'їзних шляхів, низький рівень розвитку прикордонної та митної інфраструктури та ін. Отож Україна, Польща та загалом ЄС зацікавлені у якнайшвидшому розв'язанні цих проблем задля забезпечення охорони, безпеки і відкритості спільного кордону, збільшення його пропускної здатності.

Ефективне використання фінансової та технічної допомоги у рамках сучасної скоординованої системи управління кордонами ЄС, програм регіонального розвитку необхідне для модернізації діючої та розбудови нової прикордонної, митної та транспортної інфраструктури, покращення якості послуг у спільних пунктах пропуску та скорочення часу прикордонного контролю. У період запровадження безвізового режиму це сприятиме пожвавленню торгово-економічних взаємозв'язків, зростанню туристичних потоків, сталому розвиткові прикордонних територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безвізом з ЄС скористалися 162 тисячі українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://day.kyiv.ua/uk/news/070817-bezvizom-z-yes-skorystalysya-162-tysyachi-ukrayinciv.

2. Договір між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво від 18.05.1992 р. / Офіційний вісник України. – Офіц. вид. – Київ, Мін. юст. України, ДП «Українська правова інформація», 2005. – 15.04. – № 13. – С. 597, ст. 696, код акту 31927/2005.

3. Допомога ЄС Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/eu-policy/assistance.

4. Концепція інтегрованого управління кордонами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1149-2015-%D1%80.

5. *Мікула Н. А.* Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції : монографія / Н. А. Мікула, В. В. Засадко. – Київ : НІСД, 2014. – 316 с.

6. Митні переходи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vsetutpl.com/mytni-perekhody.

7. На Львівщині мають намір збудувати два нові пункти пропуску на кордоні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tvoemisto.tv/news/na_lvivshchyni_mayut_namir_zbuduvaty_dva_punkty_propusku_na_kordoni_z_polshcheyu_80512.html.

8. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/.

9. Польща виділить 68 млн. євро кредиту на ремонт прикордонних доріг на заході України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.eurointegration.com.ua/news/2016/11/10/7057265/).

10. Скільки українців вже перетнули кордон безвіз? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://hromadskeradio.org/news/2017/06/15/skilky-ukrayinciv-vzhe-peretnuly-kordon-bezviz

11. *Стоєцький С.* «Візове питання» в українсько-польських відносинах [Електронний ресурс] / Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу : http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=48&c=1031.

12. Угода про асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ua-eu-association.

13. *Фуше М.* Европейская республика. Исторические и географические контуры : эссе / М. Фуше [перевод с франц. В. П. Серебренникова, Т. Н. Серебренниковой]. – Москва : Международные отношения, 1999. – 167 с.

14. *Чекан І. А.* Проблеми обміну людським капіталом між Україною та Польщею // Стратегічна панорама. – 2008. – № 1. – С. 154–159.

15. Polska w strefie Schengen // Red. Bednaruk W., Bielecki M., Kowalski G. – Wydawnictwo KUL, Fundacja «Centrum Europejskie Natolin». – Lublin, 2010. – 398 s.

Стаття надійшла до редколегії 10.06.2017
Прийнята до друку 23.06.2017

FUNCTIONAL DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN-POLISH BORDER IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Nataliya Papish, Oleksandra Fedun

Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel. (032) 239-46-56,
e-mail: papish_n@yahoo.com, fedun_lesya@yahoo.com

The article is dedicated to the functional specifics of the Ukrainian-Polish border since Ukraine has declared its independence until the ratification of the European Union Association Agreement for Ukraine. In the context of the European Union – Ukraine relations and cooperation there were dynamic periods with different functional correlation of the Ukrainian-Polish border, which is emphasized in the article. After Ukraine declared independence its border with Poland became more transparent with the filtration function as dominant. The Ukrainian-Polish border was opened for bilateral movement of people and goods. After Poland obtained the European Union membership its border with Ukraine became the eastern security border of the European Union. Its barrier function with necessary visa for Ukrainian citizens to cross the border brought more complicacy into Ukrainian-Polish cooperation. After the European Union Association Agreement for Ukraine was signed and the visa regime was cancelled the contact function of the Ukrainian-Polish border has become apparent.

Key words: Ukrainian-Polish border; state border functions; European integration.